

Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки

Проект фінансується ЄС, співфінансується та виконується ПРООН
<http://brc.undp.org.ua>

Пропозиції щодо подолання кризової ситуації та подальшого розвитку пенсійної системи в Україні

До наради з питань пенсійної реформи
у Президента України

Пропозиції ґрунтуються на результатах дослідження «Демографічні та фінансові передумови пенсійної системи – прогноз 2050», підготовленого Аналітично-дорадчим центром Блакитної стрічки - проектом, який фінансується ЄС, співфінансується та виконується ПРООН. Думки, висновки чи рекомендації належать виключно авторам цієї записки і можуть не збігатися з офіційною точкою зору Європейського Союзу, Програми розвитку ООН чи інших організацій та закладів системи ООН.

Київ – 19 березня 2010 року

Для вирішення довгострокових та поточних проблем забезпечення фінансової рівноваги пенсійної системи ми пропонуємо невідкладно внести наступні зміни у систему пенсійного забезпечення.

1. Підвищення віку виходу на пенсію та підвищення мінімального стажу для отримання пенсії.

1.1 Поступове підвищення віку виходу на пенсію до **65** років для жінок у 2011-2031 рр., а для чоловіків до 65 років у 2011-2021 рр. Тобто, у 2011 році на пенсію виходитимуть:

- Жінки у віці **55 років і 6 місяців** (у 2012 році у віці 56 років і т.д.)
- Чоловіки у віці **60 років і 6 місяців** (у 2012 році у віці 61 років і т.д.)

Це дозволить **зменшити щорічно** кількість «**нових**» пенсіонерів за віком в період 2011-2021 рр. – приблизно на **50%**, а у 2022-2031 рр. – приблизно на **25%**.

Без підвищення віку виходу на пенсію демографічні тренди призведуть до такої ситуації, коли співвідношення середньої **пенсії** та середньої **заробітної плати** (коефіцієнт заміщення) зменшиться з **40%** у 2009 році до **36%** у 2021 році, до **34%** у 2031 році та **28%** у 2050 році. Щоб утримати коефіцієнт заміщення, необхідно збільшити і без того великі відрахування до пенсійного фонду з **35%** до **39%** у 2021 році, до **42%** 2031р. та до **50%** у 2050 році відповідно. Наслідком такого навантаження буде відтік молоді з України, що унеможливить розвиток економіки України.

При підвищенні віку виходу на пенсію коефіцієнт заміщення становитиме у 2050 році **36,2%**, при розмірі внесків до ПФУ та дотацій з Державного бюджету на рівні 2009 р.

Обґрунтування необхідності підвищення віку виходу на пенсію та досвід інших країн у цьому питанні у Додатку 2 та 3.

1.2. Підвищити термін страхового стажу для отримання мінімальної пенсії до **30 років** для чоловіків та жінок також поступово - на півроку щорічно.

2. Стимулювання відстрочення виходу на пенсію

Збільшити коефіцієнт страхового стажу для нарахування пенсій для осіб, які відстрочують отримання пенсій та продовжують працювати у перші **5 років** після

досягнення пенсійного віку (збільшити коефіцієнти, визначені ст. 29 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування в Україні»).

3. Обмеження розміру надмірно високих спеціальних пенсій та перелік дострокових пенсій

З середини 2010 або з 2011 року обмежити розмір надмірно великих спеціальних пенсій та перелік дострокових пенсій, застосовуючи наступні підходи:

- переглянути список спеціальних та дострокових пенсій та збільшити період страхового **стажу**, необхідний для отримання спеціальних пенсій де це можливо за медичними показаннями **на 5 років** для жінок та чоловіків;
- **не** застосовувати **індексацію** для спеціальних пенсій, що перевищують розмір **3 середніх заробітних плат**;
- оподатковувати за ставкою **50%** частину пенсії, що перевищує **3 середніх заробітних плат** в країні (близько 6 тис. грн.), або встановити **максимальний** поріг для розміру пенсій у 2010 році ;
- в переліку дострокових пенсій **скоротити** ті, що **не пов'язані з медичними показаннями** (у зв'язку із шкідливими умовами праці), а лише мають відношення до галузі.

4. Розроблення моделі загальнообов'язкової державної накопичувальної пенсійної системи за принципом державних квазі-облігацій

Враховуючи досвід країн, які реформували свої пенсійні системи та запровадили індивідуальні накопичувальні рахунки, та проблеми, які виникли в період кризи, а також той факт, що в Україні фінансові ринки не розвинені, пропонуємо формувати **загальнообов'язкову державну систему пенсійного забезпечення** в Україні також з використанням індивідуальних накопичувальних рахунків, однак, побудованих на принципі викупу державних квазі-облігацій кожним учасником системи протягом періоду роботи.

Добровільна пенсійна система, яка інвестує на відкритих фінансових ринках, є додатковою можливістю забезпечення своєї старості для учасників системи.

Аналітично-дорадчий Центр готовий розробити конкретні пропозиції стосовно моделі загальнообов'язкової державної накопичувальної пенсійної системи за принципом державних квазі-облігацій з урахуванням позитивного та негативного досвіду інших країн, які реформували свої пенсійні системи.

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки був створений у 2005 році Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) в Україні і є незалежною інституцією, що в своїй роботі керується принципами вільної та демократичної ринкової економіки. Діяльність Центру спрямована на мобілізацію потенціалу і об'єднання зусиль широкого кола національних та міжнародних партнерів для підтримки ринкових реформ та людського розвитку в Україні.

Центр підтримує процеси формулювання та впровадження політики шляхом надання високоякісних аналітичних та дорадчих послуг та розширення публічного діалогу з ключових економічних та соціальних питань. Він працює у чотирьох тематичних напрямках: макроекономічна та регуляторна політика, міжнародна інтеграція, монетарна і фіскальна політика, аграрна політика.

Діяльність Центру фінансується Європейським Союзом, спів фінансується та виконується Програмою розвитку ООН в Україні. Думки, висновки та рекомендації, наведені у публікаціях Центру, належать авторам і не відображають погляди Європейського Союзу, Програми розвитку ООН чи інших організацій та закладів системи ООН. З аналітичними та дорадчими матеріалами Центру можна ознайомитись на веб-сторінці Центру brc.undp.org.ua

Європейський Союз охоплює 27 країн-членів, які об'єднали передові досягнення, ресурси та долі своїх народів. Протягом 50 років спільними зусиллями їм вдалося створити зону стабільності, демократії та стабільного розвитку, зберігши при цьому культурне розмаїття, особисті свободи та атмосферу терпимості. Європейський Союз неухильно прагне передавати і долучати до своїх досягнень і цінностей країни і народи за його межами. Більш докладну інформацію про ЄС можна отримати на веб-сторінці www.delukr.ec.europa.eu/

Програма розвитку ООН є глобальною мережею Організації Об'єднаних Націй в галузі розвитку, організацією, яка виступає за позитивні зміни та надає країнам доступ до джерел знань, досвіду та ресурсів задля допомоги людям в усьому світі будувати краще життя. Ми співпрацюємо з 166 країнами світу, допомагаючи їм знаходити власні шляхи розв'язання глобальних та національних проблем в галузі людського розвитку. Покращуючи свої власні можливості, вони мають змогу використовувати досвід та знання співробітників ПРООН та широкого кола наших партнерів. Більш детальну інформацію про діяльність ПРООН можна отримати на веб-сторінці www.undp.org.ua